

Internet a nowoczesna edukacja – czy istnieje jakaś alternatywa?

Magdalena Szpunar

Streszczenie

Niniejszy artykuł podejmuje kwestię nowoczesnego nauczania, szczególnie uwzględnia nauczanie na odległość z wykorzystaniem Internetu. Autorka przedstawia historię nauczania na odległość, prezentuje głównie typologie dotyczące *e-learningu* wraz ze wskazaniem na zalety i wady zdalnego nauczania. Rozważanie teoretyczne wsparte zostało empirycznym omówieniem prezentowanego zjawiska. Przytoczone zostały wyniki badań z krakowskiego środowiska akademickiego, w których studenci trzech krakowskich uczelni, AGH, UJ i AE, oceniają tradycyjne i nowoczesne formy nauczania. Autorka stawia hipotezę, że obawa przed nowoczesnymi technikami nauczania ma swe źródła w przyzwyczajeniu do tradycyjnych form nauczania, a większość z nas potrzebuje fizycznego kontaktu z nauczycielem, pewnej regularności w procesie nauczania, a nawet mobilizującej dawki stresu. Autorka próbuje również odpowiedzieć na pytanie, dlaczego nauczyciele akademicy z rezerwą odnoszą się do Internetu, jako źródła poszukiwania informacji. Jako *case study* zostaje zaprezentowana Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania i stosowane w niej rozwiązania w zakresie *distance learning*.

Słowa kluczowe: distance learning, e-learning

*„każde medium zmienia jakąś część naszego życia
– nasze sposoby porozumiewania się, pracy, czy rozrywki
– Sieć zmienia to wszystko na raz,
a przy okazji wiele innych jeszcze rzeczy”*

D. de Kerckhove

Internet wchodzi ekspansywnie we wszystkie obszary naszego życia, począwszy od pracy, czasu wolnego, po naukę. Wydaje się, że na nic zda się niezauważanie tego faktu, gdyż ci, którzy tę technikę odrzucają z pewnością wyrzuceni zostaną poza nawias społecznych przekształceń. Nowe technologie, na czele z Internetem, pozwalają odkrywać nowe możliwości edukacyjne, uatrakcyjnając i indywi-

dualizując proces nauczania. Zauważa się, iż coraz więcej wiedzy można nabyć siedząc w domu przed komputerem, niż w ławce szkolnej, a edukację przyszłości będzie cechować interaktywność, pragmatyzm i szybka adaptacja do nowych warunków¹.

1. Historia nauczania na odległość

Nauczanie na odległość (ang. *distance learning*), mimo że większości z nas kojarzy się głównie z XXI wiekiem i ekspansywnym rozwojem Internetu, ma swoje korzenie już w 1700 roku. Kiedy to w USA pojawiło się pierwsze ogłoszenie prasowe z ofertą kursu korespondencyjnego, którego uczestnik otrzymywał pocztą od nauczyciela prowadzącego zestaw materiałów dydaktycznych (ćwiczeń i zadań), które miał wykonać w określonym czasie i wysłać do sprawdzenia². Tego typu nauczanie na szerszą skalę zapoczątkował w XIX wieku I. Pitman, którego studenci zajmowali się przepisywaniem fragmentów Biblii. Piętnaście lat później kursy kontynuowane przez jego brata zostały przetłumaczone na kilkanaście języków. Polska tradycja nauczania na odległość sięga do roku 1776 i Uniwersytetu Krakowskiego, oraz szkoleń dla rzemieślników, które miały charakter zawodowych³. W Australii w latach 30. XX w. w procesie nauczania zaczęto wykorzystywać radio, a jego użycie pozwoliło dotrzeć do oddalonych i niedostępnych zakątków kraju. W latach 40. XX w. do nauczania zaczęto wykorzystywać odbiorniki telewizyjne, a w 1952 r. uzyskano osobne pasmo telewizyjne dla celów edukacyjnych⁴. Lata 80. XX w. – kursy multimedialne pojawiają się na płytach CD, a 90. to początek ery Internetu i rozkwit zdalnego nauczania⁵.

M. Kubiak, powołując się na D. Keegana, przytacza definicję nauczania zdalnego, z którym mamy do czynienia w sytuacji, gdy⁶:

- uczniowie i nauczyciel są od siebie oddaleni,
- do przekazu informacji stosuje się nowoczesne media,
- istnieje dwustronna komunikacja między uczniem a nauczycielem (niekoniecznie synchroniczna),
- grupy uczące się nie są obecne w jednym miejscu,
- cały proces koordynuje jakaś instytucja edukacyjna.

¹ A. Bard, J. Söderqvist, *Netokracja. Nowa elita władzy i życie po kapitalizmie*, Warszawa, WAiP, 2006, s. 235.

² Z. Płoszyński, *Kształcenie na odległość*, w: M. Sokołowski, (red.) *Oblicza Internetu. Internet a globalne społeczeństwo informacyjne*, Elbląg, PWSZ, 2005, s. 128.

³ Tamże, s. 130

⁴ Ł. Żołędziewski, *Oblicza e-learningu*, w: M. Sokołowski, (red.) *Oblicza Internetu. Internet a globalne społeczeństwo informacyjne*, Elbląg, PWSZ, 2005, s. 178.

⁵ Tamże.

⁶ M. Kubiak, *Wirtualna edukacja*, Warszawa, MIKOM, 2000, s. 11.

W nauczaniu na odległość (w zależności od rozwoju technologii) stosowano różne narzędzia, proces ten można przedstawić następująco⁷:

- *model korespondencyjny*: skrypty i podręczniki, materiały drukowane i lekcje nadawane przez radio,
- *model multimedialny*: lekcje na taśmach audio, lekcje na taśmach video, dyskietki komputerowe z programami oraz interaktywne taśmy i dyski video,
- *teleedukacyjny model synchroniczny*: audiokonferencje, wideokonferencje, lekcje przez radio i TV,
- *internetowy model asynchroniczny*: interaktywne multimedia, dyski CD i DVD, materiały prezentowane w sieci Internet.

2. Wady i zalety edukacji zdalnej

Wśród głównych zalet edukacji zdalnej wymienia się⁸:

- pełną indywidualizację procesu kształcenia,
- możliwości odbywania nauki w różnych miejscach,
- możliwość doboru wykładowcy,
- zmniejszenia kosztów dojazdu, zakwaterowania etc.,
- prowadzenie dialogu, wymianę poglądów, informacji,
- umożliwienie zdobywania wykształcenia osobom niepełnosprawnym,
- umożliwienie zdobywania wykształcenia kobietom wychowującym dzieci i sprawującym opiekę nad rodziną.

Nauczanie na odległość, mimo niewątpliwych zalet, posiada również swoje wady⁹:

- niemożność uczenia się wszystkich treści i uczestniczenia w zajęciach typu laboratoryjnego,
- konieczność posiadania drogiego sprzętu,
- braki w umiejętnościach posługiwania się komputerem i Internetem,
- rozpraszające cechy Internetu,
- brak atmosfery mobilizującej do nauki, która jest charakterystyczna dla szkoły,
- niezbędne predyspozycje do samokształcenia, doskonalenia i samokontroli.

⁷ A. Barczak, T. Sydoruk, *Model edukacji w społeczeństwie informacyjnym. Czy komputer zastąpi nauczyciela?* w: A. Szewczyk (red.) *Komputer – przyjaciel czy wróg?*, Szczecin, US, 2005, s. 201-201.

⁸ A. Ogrodowczyk, *Wykorzystanie Internetu w procesie edukacji ustawicznej*, w: M. Sokółowski, (red.) *Oblicza Internetu. Internet a globalne społeczeństwo informacyjne*, Elbląg, PWSZ, 2005, s. 160.

⁹ Tamże.

3. Główne typologie e-learningu

Generalnie nowoczesny *e-learning* możemy podzielić na dwie kategorie¹⁰:

- *e-learning bezplatformowy*, gdzie proces nauczania realizowany jest za pomocą płyt CD, materiałów drukowanych, podręczników, zeszytów ćwiczeń, kaset audio i wideo; ten typ nauczania określa się jako CBT (ang. *computer based training*); zakłada się tutaj brak kontaktu z nauczycielem, a celem jest dostarczenie uporządkowanej wiedzy w formie kursów wraz ze sposobami jej sprawdzenia;
- *e-learning platformowy*, kurs przekazuje wiedzę poprzez stronę WWW; ten typ nauczania określa się jako WBT (ang. *web based training*), taka forma kształcenia wykorzystuje różnorodne sposoby komunikacji na linii uczeń – nauczyciel poprzez e-mail, czat, grupy dyskusyjne.

Wojciech Cellary uważa, iż edukację XXI wieku cechować będzie *outsourcing*, student, nie przywiązany do miejsca studiowania, sam będzie konfigurował elementy własnej edukacji¹¹.

Tabela 1. Uniwersytet dziś i jutro – porównanie

UNIwersYTET	
„DZISIAJ”	„JUTRO”
studenci = młodzież	studenci = dorośli
student bez doświadczenia zawodowego	student z doświadczeniem zawodowym, często dużym
nauczyciel wie, czego student ma się uczyć	student wie, czego nauczyciel ma się uczyć
nauczanie podstaw	nauczanie rozwiązywania problemów
nauczanie stacjonarne – student studiuje na raz w jednym uniwersytecie	nauczanie zdalne – student studiuje na raz w wielu uniwersytetach

Źródło: W. Cellary (red.) *Polska w drodze do globalnego społeczeństwa informacyjnego. Raport o rozwoju społecznym*, Warszawa, UNDP, 2002

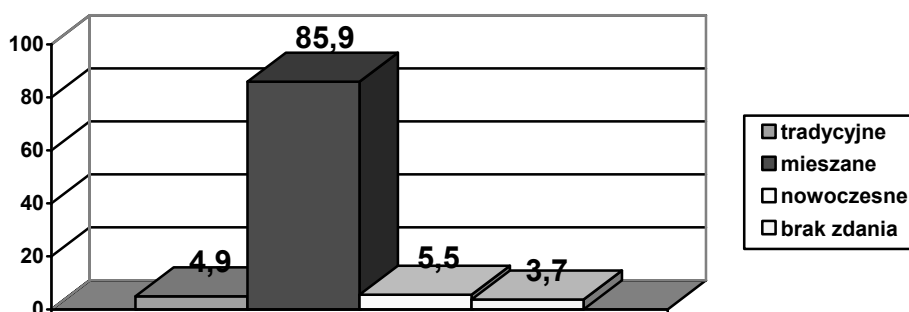
4. Edukacja tradycyjna i nowoczesna – w świetle badań

Z badań prowadzonych na polskim gruncie, w krakowskim środowisku akademickim wynika, iż studenci są przekonani, że najlepsze rezultaty w procesie nauczania można osiągnąć poprzez łączenie metod tradycyjnych i sieciowych (85,9%), tylko 5,5% badanych opowiada się za stosowaniem wyłącznie nowoczesnych form

¹⁰ Ł. Żołędziewski, *Oblicza e-learningu*, w: M. Sokołowski, (red.) *Oblicza Internetu. Internet a globalne społeczeństwo informacyjne*, Elbląg, PWSZ, 2005, s. 180.

¹¹ W. Cellary. *Porównanie uniwersytetu dziś i jutro* w: W. Cellary (red.) *Polska w drodze do globalnego społeczeństwa informacyjnego. Raport o rozwoju społecznym*, Warszawa, UNDP, 2002, s. 131.

nauczania, a 4,9% preferuje wyłącznie tradycyjne metody nauczania. Mężczyźni nieco częściej preferują nowoczesne metody kształcenia, kobiety zaś – metody mieszane¹². Można postawić hipotezę, iż obawa przed nowoczesnymi technikami nauczania ma swe źródła w przyzwyczajeniu do tradycyjnych form nauczania. Większość z nas potrzebuje fizycznego kontaktu z nauczycielem, pewnej regularności w procesie nauczania, a nawet mobilizującej dawki stresu.

Rys. 1. Metody kształcenia preferowane przez krakowskich studentów

Źródło: oprac. własne, na podst. A. Kuczyńska, J. Mędrak, J. Szaraniec, *Nawigacja w „Realu” – czyli co studenci zawdzięczają uczelni*, w: L. Haber (red.) *Akademicka społeczność informacyjna. Na przykładzie środowiska akademickiego Akademii Górniczo-Hutniczej, Uniwersytetu Jagiellońskiego i Akademii Ekonomicznej*, Kraków, AGH, 2005, s. 149

Krakowscy studenci coraz częściej kontaktują się ze swoimi nauczycielami akademickimi za pośrednictwem sieci. Co drugi student przyznaje, iż kontaktuje się ze swoimi nauczycielami sporadycznie, 5,5% czyni to raz w tygodniu, a 3% kilka razy na tydzień¹³.

¹² A. Kuczyńska, J. Mędrak, J. Szaraniec, *Nawigacja w „Realu” – czyli co studenci zawdzięczają uczelni*, w: L. Haber (red.) *Akademicka społeczność informacyjna. Na przykładzie środowiska akademickiego Akademii Górniczo-Hutniczej, Uniwersytetu Jagiellońskiego i Akademii Ekonomicznej*, Kraków, AGH, 2005, s. 149.

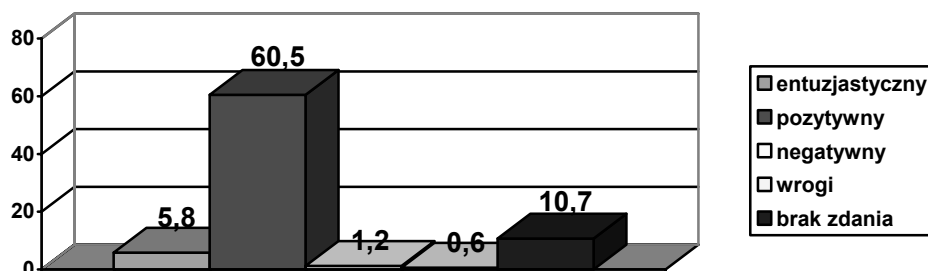
¹³ T. Majcherkiewicz, D. Żuchowska-Skiba, *Internet i nowe technologie komunikowania. Ich rola w procesie kształcenia środowiska młodzieży akademickiej*, w: L. Haber (red.) *Akademicka społeczność informacyjna. Na przykładzie środowiska akademickiego Akademii Górniczo-Hutniczej, Uniwersytetu Jagiellońskiego i Akademii Ekonomicznej*, Kraków, AGH, 2005, s. 120.

Tabela 2. Kontakty za pośrednictwem sieci na nauczycielami akademickimi w latach 2000-2005 (dane w %)

Częstotliwość kontaktów	2000	2005
Nie kontaktują się	55	31,5
sporadycznie	38	58,8
Raz w tygodniu	4,3	5,5
Kilka razy na tydzień	1	3
codziennie	-	0,3

Źródło: T. Majcherkiewicz, D. Żuchowska-Skiba, *Internet i nowe technologie komunikowania. Ich rola w procesie kształcenia środowiska młodzieży akademickiej*, w: L. Haber (red.) *Akademicka społeczność informacyjna. Na przykładzie środowiska akademickiego Akademii Górniczo-Hutniczej, Uniwersytetu Jagiellońskiego i Akademii Ekonomicznej*, Kraków, AGH, 2005, s.120

Zdaniem większości badanych, nauczyciele akademicy są pozytywnie nastawieni do nowoczesnych technik nauczania (60,5% wskazań), 5,8% określa ten stosunek jako entuzjastyczny. Tylko 1,2% ocenia ten stosunek jako negatywny, a 0,6% jako wrogi – obie odpowiedzi mieszczą się jednak w granicach błędu statystycznego, z powodzeniem można więc powiedzieć, że studenci pozytywnie oceniają percepcję nowoczesnych technologii przez nauczycieli akademickich. Co dziesiąty badany student nie ma zdania w tej kwestii (10,7%)¹⁴.

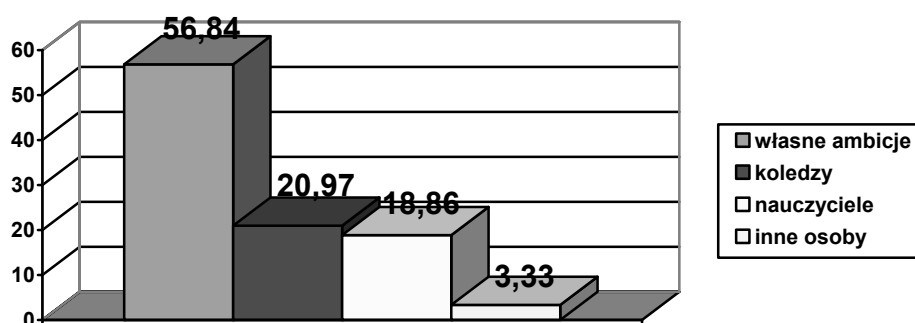

Rys. 2. Percepcja nowoczesnych technik nauczania przez nauczycieli akademickich do w opinii badanych studentów (dane w %)

Źródło: oprac. własne, na podst. T. Majcherkiewicz, D. Żuchowska-Skiba, *Internet i nowe technologie komunikowania. Ich rola w procesie kształcenia środowiska młodzieży akademickiej*, w: L. Haber (red.) *Akademicka społeczność informacyjna. Na przykładzie środowiska akademickiego Akademii Górniczo-Hutniczej, Uniwersytetu Jagiellońskiego i Akademii Ekonomicznej*, Kraków, AGH, 2005.

¹⁴ T. Majcherkiewicz, D. Żuchowska-Skiba, *Internet i nowe technologie komunikowania. Ich rola w procesie kształcenia środowiska młodzieży akademickiej*, w: L. Haber (red.) *Akademicka społeczność informacyjna. Na przykładzie środowiska akademickiego Akademii Górniczo-Hutniczej, Uniwersytetu Jagiellońskiego i Akademii Ekonomicznej*, Kraków, AGH, 2005, s. 124.

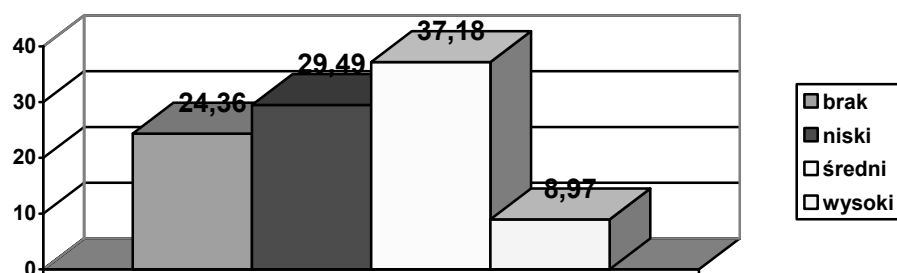
Jako główny czynnik motywujący do korzystania z sieci Internet w nauce studenci wymieniają własne ambicje (56,84%), kolegów (20,97%), nauczycieli (18,86%).

Rys. 3. Czynniki motywujące studentów do korzystania z Internetu w nauce (dane w %)

Źródło: J. Feiner, *Metodyczne aspekty wykorzystania technologii informacyjnej i Internetu w procesie edukacyjnym AGH*, w: L. Haber (red.) *Polskie doświadczenia w kształtowaniu społeczeństwa informacyjnego*, Kraków, AGH, 2002, s. 373.

Zdaniem studentów, nauczyciele raczej nie stymulują ich do poszukiwania wiedzy w Internecie. Na pytanie, jaki jest stopień wymagań nauczycieli wobec studentów w zakresie czerpania wiedzy z Internetu, 37,18% badanych określa go jako *średni*, 29,49% jako *niski*, 24,36% uważa, że ze strony nauczycieli nie ma żadnych wymagań w tym zakresie. Tylko 8,97% badanych określiło tę wymagalność jako *wysoką*¹⁵.

Rys. 4. Stopień wymagań nauczycieli wobec studentów odnośnie czerpania wiedzy z Internetu (dane w %)

Źródło: J. Feiner, *Metodyczne aspekty wykorzystania...*, op. cit., s. 373.

¹⁵ J. Feiner, *Metodyczne aspekty wykorzystania technologii informacyjnej i Internetu w procesie edukacyjnym AGH*, w: L. Haber (red.) *Polskie doświadczenia w kształtowaniu społeczeństwa informacyjnego*, Kraków, AGH, 2002, s. 373.

Trudno jednak oczekiwać od nauczycieli akademickich wielkiego entuzjazmu, jeśli chodzi o polecanie Internetu jako źródła pozyskiwania informacji. Po pierwsze, dość trudno weryfikować rzetelność i prawdziwość informacji tam zamieszczanych (poza witrynami oficjalnie uznawanymi za naukowe i rządowe, np. z końcówką edu, sci.pl, gov). Zdecydowana większość portali edukacyjnych ma charakter typu non-profit (niedochodowy), np. Wikipedia (encyklopedia *online* tworzona przez internautów). Komercyjne portale czerpią zyski z reklam, stąd ich charakter jest raczej zorientowany na zysk niż rzetelne przekazywanie informacji. W Polsce dopiero rozwija się edycja internetowych publikacji naukowych. Wyjątkiem jest tutaj portal Sceno, oraz WNSS AGH, który swoje publikacje zamieszczają w sieci. Niektórzy naukowcy decydują się na zamieszczenie swoich publikacji *online*, dzięki czemu wzrasta grono osób, które mogą mieć dostęp do tychże publikacji. Informacje opatrzone imieniem, nazwiskiem i stopniem naukowym są tak samo wartościowe, jak tradycyjna forma książkowa.

Niemal 70% badanych studentów stosuje różne procedury selekcji informacji dostępnych w Internecie. Najczęściej stosowanym kryterium są strony polecane przez znajomych oraz strony polecane przez wykładowców. Często studenci odwiedzają wyłącznie portale pod patronatem instytutów badawczych bądź publikacje znanych wydawnictw. Co trzeci student nie zwraca na tę kwestię żadnej uwagi¹⁶.

Po drugie, studenci coraz częściej kopiują z Internetu gotowe prace, niektóre z portali wręcz specjalizują się w rozprowadzaniu tego typu prac. Społeczne przyzwolenie na „ściąganie”, sprawia, że Internet zamiast być rzetelnym źródłem pozyskiwania wiedzy, staje się przysłowiową puszką Pandory. Trudno więc w takiej sytuacji oczekiwać ze strony nauczycieli akademickich entuzjazmu w tej kwestii.

Nauczyciele akademicy, jeśli już decydują się na dostarczanie studentom materiałów przez Internet, najczęściej informują tą drogą o wynikach egzaminów i zaliczeń (47,8%), przekazują teksty źródłowe (41,8%), programy nauczania (39,6%), harmonogramy (35,1%), instrukcje do ćwiczeń (31,3%), tezy wykładów i ćwiczeń (29,1%)¹⁷.

Warto nadmienić, iż studenci twierdzą, że Internet daje możliwość lepszego kontaktu wykładowców ze studentami (3,52), a tradycyjne formy prowadzenia zajęć ze studentami będą wypierane przez technologie informacyjne wykorzystywane w procesie dydaktycznym (3,44). Krakowscy studenci nie traktują jednak

¹⁶ T. Majcherkiewicz, D. Żuchowska-Skiba, *Internet i nowe technologie komunikowania. Ich rola w procesie kształcenia środowiska młodzieży akademickiej*, w: L. Haber (red.) *Akademicka społeczność informacyjna. Na przykładzie środowiska akademickiego Akademii Górniczo-Hutniczej, Uniwersytetu Jagiellońskiego i Akademii Ekonomicznej*, Kraków, AGH, 2005, s. 114-115.

¹⁷ T. Masłyk, *Pomiędzy informacją a wiedzą. Internet w procesie dydaktycznym szkoły wyższej*, w: L. Haber (red.) *Akademicka społeczność informacyjna. Na przykładzie środowiska akademickiego Akademii Górniczo-Hutniczej, Uniwersytetu Jagiellońskiego i Akademii Ekonomicznej*, Kraków, AGH, 2005, s. 214.

Internetu euforycznie. Potrafią rzetelnie ocenić jego zalety, jak i wady. Uważają, że Internet, dając możliwość łatwego dostępu do niesprawdzonych informacji, zniechęca do poszukiwania wiarygodnych i rzetelnych źródeł (3,37). Badani mają świadomość, że studenci wykorzystują Internet głównie po to, aby przy niewielkim nakładzie pracy uzyskiwać zaliczenia z poszczególnych przedmiotów¹⁸.

Niektóre uczelnie tak kształtują swoją ofertę edukacyjną, że niejako „wymuszają” się na studencie umiejętności korzystania z Internetu i komputera. O ile początkowo budzi to niechęć u części studentów niepotrafiących korzystać z nowoczesnych technologii, o tyle po kilku latach studiowania umiejętności obsługi komputera i korzystania z Internetu traktują jako prawdziwe błogosławieństwo. Przykładem jest tutaj Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie. Konia z rzędem temu, kto zostanie tutaj oceny wypisane na kartce papieru. Jedyną drogą informowania o uzyskanej ocenie jest droga online. Większość konsultacji do zajęć projektowych odbywa się tutaj drogą elektroniczną. Studenci zadają prowadzącemu na forum dyskusyjnym nurtujące ich pytania lub odpowiadają na pytania, które nauczyciel akademicki zawarł na płycie DL (*ang. distance learning*). Student jest ponadto zobligowany do kontrolowania swojej skrzynki e-mailowej, gdyż wszelkie informacje od prowadzących są tam na bieżąco przesyłane. W kioskach elektronicznych umieszczonych w holu uczelni studenci mogą sprawdzić aktualny rozkład zajęć lub odszukać prowadzącego. Wirtualna Uczelnia ma rozbudowany charakter. Oferuje możliwość wprowadzania ocen i wysyłania wiadomości do studentów, ustalania dla prowadzącego i studentów wolnych terminów i korzystania z AFD (Akademickiego Forum Dyskusyjnego). Wybór prowadzenia konsultacji w formie e-konsultacji obliuguje studentów i prowadzących do określonej aktywności. Nie jest to więc sposób na pozbycie się „uciążliwego” studenta. Jest raczej przeciwnie, student ma możliwość zadania pytania o dowolnej porze dnia. Szczególnie studenci studiów niestacjonarnych, najczęściej pracujący chwalą sobie tę formę kontaktu z nauczycielem. Również osoby mieszkające w znacznej odległości od uczelni nie muszą fatygować się na uczelnię by spotkać się z prowadzącym i odbyć konsultacje.

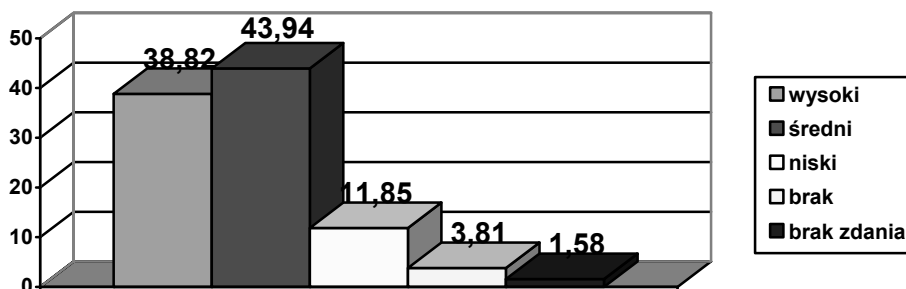
¹⁸ Tamże, s. 216; 1 – wartość minimalna, 5 – wartość maksymalna.

The screenshot shows the 'Wirtualna Uczelnia' website in a Mozilla Firefox browser. The page header includes the logo of 'WYŻSZA SZKOŁA INFORMATYKI I ZARZĄDZANIA z siedzibą w Rzeszowie' and the title 'WIRTUALNA UCZELNIA Akademickie Forum Dyskusyjne'. The main content area displays a forum table with columns for 'Forum', 'Tematy', 'Wiadomości', 'Ostatnia wiadomość', and 'Prowadzący'. The table lists several forums, including 'Akademickie Forum Dyskusyjne', 'Forum testowe', 'Obsługa techniczna', and '2 UTZ/2005/RTZ - Socjologia II'. Each forum entry includes the number of topics and messages, the date and time of the last message, and the name of the moderator.

Forum	Tematy	Wiadomości	Ostatnia wiadomość	Prowadzący
- Akademickie Forum Dyskusyjne (0 godz)				
Forum testowe Jeżeli nie potrafisz korzystać z tego serwisu lub chcesz coś przetestować, możesz to zrobić w tym miejscu. Dzięki temu nie będziesz zamieniać innych dyskusji.	871 (2)	17783 (59)	12 lip 2006 17:30:52 przez: Robert Kozysk (31447) →	administrator, mgr inż. Leszek Puzio
Obsługa techniczna Jeżeli masz uwagi odnośnie funkcjonowania tego serwisu, np. sugestie co można byłoby zmienić, poprawić lub dodać, możesz to napisać tutaj.	224 (3)	1351 (72)	10 lip 2006 21:51:08 przez: Andrzej Kopala (26325) →	administrator, mgr inż. Leszek Puzio
- 2 UTZ/2005/RTZ - Socjologia II (10 godz)				
S001 Grupa prowadzona przez: mgr Magdalena Szpunar	4 (0)	13 (6)	24 cze 2006 19:22:56 przez: mgr Magdalena Szpunar →	mgr Magdalena Szpunar
S002 Grupa prowadzona przez: mgr Magdalena Szpunar	55 (0)	59 (3)	05 lip 2006 19:42:46 przez: Andrzej Burkiewicz (32066) →	mgr Magdalena Szpunar
S003 Grupa prowadzona przez: mgr Magdalena Szpunar	24 (0)	30 (5)	02 lip 2006 16:08:32 przez: Joanna Wrażeń (30670) →	mgr Magdalena Szpunar
S004 Grupa prowadzona przez: mgr Magdalena Szpunar	10 (0)	11 (1)	05 lip 2006 19:57:26 przez: Marcin Suszczyński (30647) →	mgr Magdalena Szpunar
- 4 LDD/2004 - Kształtowanie i badanie opinii publicznej (14 godz)				

Rys. 5. Wygląd Wirtualnej Uczelni WSliZ

Jednocześnie co trzeci badany twierdzi, iż dostęp do sieci ma znaczący wpływ na jakość studiowania (38,82%), niemal co drugi określa ten wpływ jako średni (43,94%), 11,85% jako niski, 3,81% badanych nie dostrzega żadnego wpływu¹⁹.

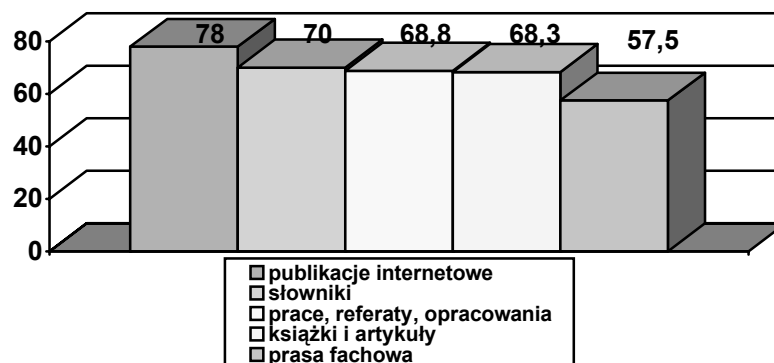

Rys. 6. Wpływ dostępu do sieci na jakość studiowania (dane w %)

Źródło: J. Feiner, *Metodyczne aspekty wykorzystania...*, op. cit., s. 374

¹⁹ J. Feiner, *Metodyczne aspekty wykorzystania technologii informacyjnej i Internetu w procesie edukacyjnym AGH*, w: L. Haber (red.) *Polskie doświadczenia w kształtowaniu społeczeństwa informacyjnego*, Kraków, AGH, 2002, s. 373.

78% krakowskich studentów wyszukuje w Sieci publikacji związanych z obranym kierunkiem studiów, 70% korzysta ze słowników dostępnych w online. 68,8% przyznaje, iż w Internecie szuka tego, co staje się zmartwieniem współczesnych uczelni, a więc przykładowych prac, referatów i opracowań, zaś 68,3% książek i artykułów, 57,5% czyta prasę fachową online²⁰.

Rys. 6. Elementy oferty sieciowej wykorzystywane przez polskich studentów w procesie studiowania

Źródło: M. Szpunar, *Internet a zmiana stylu życia – perspektywa Polski i USA na przykładzie studentów*, w: L. Haber (red.) *Akademicka społeczność informacyjna. Na przykładzie środowiska akademickiego Akademii Górniczo-Hutniczej, Uniwersytetu Jagiellońskiego i Akademii Ekonomicznej*, Kraków, AGH, 2005, s. 305

Prawie cztery piąte amerykańskich studentów (79%) uważa, że Internet miał pozytywny wpływ na ich naukowe doświadczenia. Niemal co drugi student (46%) twierdzi, że Internet pozwala im w nieskrępowany sposób wyrażać swoje pomysły kadrcze profesorskiej, na co nie odważyliby się w interakcji *face-to-face*. Z pewnością jednak ta zapośredniczona forma komunikacji, nie stanowi zagrożenia dla tradycyjnego sposobu komunikacji, gdyż tylko 19% studentów częściej komunikuje się z profesorami *via e-mail*, niż *face-to-face*. Niestety, aż 73% amerykańskich studentów w poszukiwaniu informacji częściej korzysta z Internetu niż biblioteki. Dwie trzecie studentów (68%) jest członkiem jednej lub więcej naukowych list dyskusyjnych. Co drugi studiujący (58%) szuka w Internecie swoich stopni lub dyskutuje na tematy naukowe z prowadzącym zajęcia. Dwie trzecie badanych studentów informuje *via mail* profesorów o swoich nieobecnościach²¹.

²⁰ M. Szpunar, *Internet a zmiana stylu życia – perspektywa Polski i USA na przykładzie studentów*, w: L. Haber (red.) *Akademicka społeczność informacyjna. Na przykładzie środowiska akademickiego Akademii Górniczo-Hutniczej, Uniwersytetu Jagiellońskiego i Akademii Ekonomicznej*, Kraków, AGH, 2005, s. 304.

²¹ S. Jones, M. Madden & others, 2002, *The Internet goes to college*, Pew Internet & American Life, http://www.pewinternet.org/pdfs/PIP_College_Report.pdf

Zakończenie

Czy zdalne nauczanie całkowicie wyeliminuje nauczyciela z procesu edukacji? Wydaje się, że można udzielić negatywnej odpowiedzi na tak postawione pytanie. Jak zauważa A. Barczak i T. Sydoruk, wysoka indywidualizacja procesu kształcenia powoduje, że pewne treści mogą znajdować się poza systemem komputerowym²². Nawet najlepiej przygotowany kurs DL nie jest w stanie przewidzieć wszystkich możliwych opcji i wątpliwości samodzielnie kształcącej się osoby. Pewne obszary mogą się dla studium okazać na tyle interesujące, że konieczny jest kontakt na pewnym etapie z prowadzącym, który może wskazać, gdzie odnaleźć poszerzone informacje na dany temat.

Bibliografia

1. A. Barczak, T. Sydoruk, *Model edukacji w społeczeństwie informacyjnym. Czy komputer zastąpi nauczyciela?* w: A. Szewczyk (red.) *Komputer – przyjaciel czy wróg?*, Szczecin, US, 2005.
2. A. Bard, J. Söderqvist, *Netokracja. Nowa elita władzy i życie po kapitalizmie*, Warszawa, WAiP, 2006.
3. W. Cellary, *Porównanie uniwersytetu dziś i jutro* w: W. Cellary (red.) *Polska w drodze do globalnego społeczeństwa informacyjnego. Raport o rozwoju społecznym*, Warszawa, UNDP, 2002.
4. J. Feiner, *Metodyczne aspekty wykorzystania technologii informacyjnej i Internetu w procesie edukacyjnym AGH*, w: L. Haber (red.), *Polskie doświadczenia w kształtowaniu społeczeństwa informacyjnego*, Kraków, AGH, 2002.
5. S. Jones, M. Madden & others, 2002, *The Internet goes to college*, Pew Internet & American Life, http://www.pewinternet.org/pdfs/PIP_College_Report.pdf
6. M. Kubiak, *Wirtualna edukacja*, Warszawa, MIKOM, 2000.
7. A. Kuczyńska, J. Mędrak, J. Szaraniec, *Nawigacja w „Realu” – czyli co studenci zawdzięczają uczelni*, w: L. Haber (red.) *Akademia społeczność informacyjna. Na przykładzie środowiska akademickiego Akademii Górniczo-Hutniczej, Uniwersytetu Jagiellońskiego i Akademii Ekonomicznej*, Kraków, AGH, 2005.
8. T. Majcherkiewicz, D. Żuchowska-Skiba, *Internet i nowe technologie komunikowania. Ich rola w procesie kształcenia środowiska młodzieży akademickiej*, w: L. Haber (red.) *Akademia społeczność informacyjna. Na przykładzie środowiska akademickiego Akademii Górniczo-Hutniczej, Uniwersytetu Jagiellońskiego i Akademii Ekonomicznej*, Kraków, AGH, 2005.
9. T. Masłyk, *Pomiędzy informacją a wiedzą. Internet w procesie dydaktycznym szkoły wyższej*, w: L. Haber (red.) *Akademia społeczność informacyjna. Na przykładzie środowiska akademickiego Akademii Górniczo-Hutniczej, Uniwersytetu Jagiellońskiego i Akademii Ekonomicznej*, Kraków, AGH, 2005.

²² A. Barczak, T. Sydoruk, *Model edukacji w społeczeństwie informacyjnym. Czy komputer zastąpi nauczyciela?* w: A. Szewczyk (red.), *Komputer – przyjaciel czy wróg?*, Szczecin, US, 2005.

10. A. Ogródowczyk, *Wykorzystanie Internetu w procesie edukacji ustawicznej*, w: M. Sokołowski, (red.) *Oblicza Internetu. Internet a globalne społeczeństwo informacyjne*, Elbląg, PWSZ, 2005.
11. Z. Płoszyński, *Kształcenie na odległość*, w: M. Sokołowski, (red.) *Oblicza Internetu. Internet a globalne społeczeństwo informacyjne*, Elbląg, PWSZ, 2005
12. M. Szpunar, *Internet a zmiana stylu życia – perspektywa Polski i USA na przykładzie studentów*, w: L. Haber (red.) *Akademicka społeczność informacyjna. Na przykładzie środowiska akademickiego Akademii Górniczo-Hutniczej, Uniwersytetu Jagiellońskiego i Akademii Ekonomicznej*, Kraków, AGH, 2005.
13. Ł. Żołędziewski, *Oblicza e-learningu*, w: M. Sokołowski, (red.) *Oblicza Internetu. Internet a globalne społeczeństwo informacyjne*, Elbląg, PWSZ, 2005.

Summary

Article undertakes the matter of modern teaching, with special pressure on teaching on distance by Internet. The authoress represents the history of teaching on distance, presents e-learning typologies, indication on advantage and disadvantage of remote teaching. Theoretical consideration supports authoress empirical discussion presented phenomenon. The quoted results of investigations become with cracovian academical environment, where students three cracovian universities AGH, UJ and AE estimate the traditional and modern forms of teaching. The authoress places the hypothesis that fear before modern techniques of teaching has his sources in habit to traditional forms of teaching, and the majority with us need the physical contact with teacher, sure regularity in process of teaching, and the even mobilizing dose of stress. Authoress tries also to answer on question why academical teachers with reserve treat to Internet, as source searches information. As case study becomes the presented University of Information Technology and Management in Rzeszów applied in her solutions in range distance learning.

Magdalena Szpunar jest socjologiem, doktorantką Uniwersytetu Jagiellońskiego na Wydziale Filozoficznym w Instytucie Socjologii. Przygotowuje rozprawę doktorską nt. *Społecznej przestrzeni Internetu* pod kierunkiem prof. UJ Mariana Niezgody. Recenzentem Saloonu Recenzyjnego portalu Wirtualna Polska; autorką kilku projektów badawczych i kilkunastu artykułów; obecnie realizuje grant przyznany przez Ministerstwo Nauki i Informatyzacji; więcej informacji pod adresem: www.magdalenaszpunar.com